

Vergaderjaar 2023–2024

29 826

Industriebeleid

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 202

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 februari 2024

De maatwerkaanpak verduurzaming industrie is de aanpak om de grootste industriële uitstoters te begeleiden bij hun verduurzamingsopgave in Nederland. De inzet van het kabinet is daarbij: *liever groen hier, dan grijs elders*. Vanwege het vestigingsklimaat, het behoud van werkgelegenheid en de klimaatdoelstellingen heeft het immers geen zin als bedrijven vertrekken uit Nederland en in een ander land op een vervuilende manier hun producten gaan produceren. Dit is slecht voor het klimaat en daarnaast willen we de productie van belangrijke producten die de industrie maakt in Nederland zelf behouden.

In de maatwerkaanpak volg ik een stapsgewijze aanpak, passend bij de complexiteit en grootte van de projecten. Er wordt toegewerkt van een *Expression of Principles* (EoP), naar een *Joint Letter of Intent* (JLoI) naar definitieve, bindende maatwerkafspraken. In dit proces ben ik nu voornemens om in het voorjaar bindende maatwerkafspraken te gaan tekenen met Nobian. Voordat deze bindende maatwerkafspraken ondertekend kunnen worden, moeten de financiële middelen beschikbaar zijn. In verband met de tijdlijnen voor het maatwerktraject en de onderhavige projecten van Nobian, vraag ik middels een versneld proces € 200 miljoen op uit het daarvoor bestemde perceel binnen het Klimaatfonds.

Middels deze Kamerbrief informeer ik u over het proces voor Nobian en de versnelde budgettaire overheveling. Ik heb uw Kamer op 27 september jl. verder geïnformeerd over de stand van zaken van de gehele maatwerkaanpak en het stapsgewijze proces.¹

Maatwerkafspraken met Nobian

Nobian is één van de grootste industriële uitstoters waar de maatwerkaanpak zich op richt. Nobian produceert zout van hoge

¹ Kamerstuk 29 826, nr. 197.

zuiverheid en hiermee chlooralkaliproducten (verkregen door de elektrolyse van een zoutoplossing voor de productie van chloor, natronloog en waterstof). Deze producten zijn cruciaal voor allerlei producten, zoals kunststof en materialen die nodig zijn om de energietransitie te realiseren zoals zonnecellen, isolatiemateriaal en batterijen. Zoutwinning staat aan de basis van veel industriële waardeketens en chemische productieclusters. Zoutproductie in Nederland zorgt voor relatief lage transportkosten en uitstoot, strategische autonomie van een belangrijke grondstof voor West-Europa en biedt kansen voor toekomstige (groene) waterstofopslag in zoutcavernes.

Nobian heeft ambitieuze plannen om sneller te verduurzamen in Nederland. Ik heb uw Kamer daar eerder over geïnformeerd in de halfjaarlijkse Voortgangsrapportages over de maatwerkaanpak. Op 12 december 2022 is de EoP met Nobian ondertekend.² Deze is vervolgens uitgewerkt in een JLoI die op 21 november jl. is ondertekend³, waar ook de onafhankelijke adviescommissie een advies over heeft uitgebracht. De JLoI, inclusief het advies van de adviescommissie, heb ik met uw Kamer gedeeld⁴, om uw Kamer in die fase de gelegenheid te geven de JLoI, als opmaat naar de definitieve maatwerkafspraken, inhoudelijk te beoordelen. De afgelopen tijd is er verder gewerkt aan het toewerken naar bindende maatwerkafspraken, die ik binnen enkele maanden hoop te kunnen sluiten. De bindende maatwerkafspraken zijn de uitwerking van de inspanningsverplichtingen uit de JLoI, die aan uw Kamer zijn voorgelegd. De bindende maatwerkafspraken zullen, na ondertekening, ook met uw Kamer worden gedeeld.

Maatschappelijke baten

Met behulp van bindende maatwerkafspraken kan Nobian haar fabrieken ombouwen en daarmee haar klimaatdoelstellingen met tien jaar versnellen door in 2030 al nagenoeg geen CO₂ meer uit te stoten. Dat levert een aanzienlijke bijdrage aan de CO₂-reductie doelstellingen die gekoppeld zijn aan de maatwerkafspraken én kan de industrieclusters in Delfzijl, Hengelo en Rotterdam en daarmee de Nederlandse positie in de Europese chlooralkali- en bredere chemische sector versterken. Dit betekent een CO₂ scope-1 reductie van ca. 600 Kton per jaar in 2030. Dit is circa drie maal de reductie die het bedrijf volgens het klimaatakkoord moet realiseren in 2030. De projecten scoren gunstig ten aanzien van de kosten per bespaarde ton CO₂. De JLoI met Nobian is ambitieus en betreft naast een forse CO₂-reductie nog andere jaarlijkse positieve effecten op het gebied van klimaat en de leefomgeving: stikstofreductie van ca. 440 ton NO_x, gasreductie van circa 350 mln. m², reductie van zoetwatergebruik van 1,7 mln. m³ in Hengelo en Delfzijl en een elektriciteitsbesparing van 135 GWh in Rotterdam. Met de bindende maatwerkafspraken kan een bedrijf geëlektrificeerd worden dat zeer actief is op het gebied van innovatie en R&D in Nederland en toeleverancier is aan een divers aantal waardeketens (zoals windmolenbladen, kunststoffen en batterijen).

Toewerken naar bindende maatwerkafspraken

Ik wil de ambitieuze plannen uit de JLoI met Nobian zo snel mogelijk omzetten in bindende maatwerkafspraken. In de JLoI is de intentie uitgesproken om in Q1 2024 tot bindende maatwerkafspraken te komen. Daar ben ik momenteel hard mee bezig: de bindende maatwerkafspraken worden verder uitgewerkt binnen de inhoudelijke kaders van de onderte-

² Expression of Principles Nobian | Publicatie | Rijksoverheid.nl

³ Joint Letter of Intent Nobian | Rapport | Rijksoverheid.nl

⁴ Kamerstuk 29 826, nr. 200.

kende en gedeelde JLoI. De inzet is om dit voorjaar de bindende maatwerkafpraak met Nobian te ondertekenen en vervolgens met uw Kamer te delen. Dat is ook het moment dat het bedrijf, overheden en andere belangrijke partijen enkele grote onomkeerbare verplichtingen aangaan.

Financiële gedeelte richting maatwerkafspraken

Als aan alle voorwaarden wordt voldaan, wordt een financiële bijdrage van het Rijk onderdeel van deze bindende maatwerkafspraken, zoals ook in de JLoI is toegelicht. Naast haar eigen investeringen, vraagt Nobian voor twee van de projecten (Delfzijl en Hengelo) een financiële bijdrage van in totaal € 200 miljoen. Deze subsidie is nodig, omdat de projecten een onrendabele top kennen en omdat er extra investeringen nodig zijn door de versnelde afschrijving en vervanging van bestaande installaties. Deze projecten passen niet in het generieke subsidieinstrumentarium en kunnen daarom in aanmerking komen voor maatwerkfinanciering. Voor 2024 is € 750 miljoen gereserveerd binnen het perceel Verduurzaming en MKB van het Klimaatfonds voor maatwerksubsidies. Ik stuur daarom een Incidentele Suppletoire Begroting (ISB) naar uw Kamer om € 200 miljoen over te hevelen uit dit perceel naar de EZK-begroting. Ik wil hierbij benadrukken dat ik hiermee nadrukkelijk nog geen geld naar Nobian overmaak. Een definitieve subsidiebeschikking is een van de onderdelen van de bindende maatwerkafspraken. Het geld wordt pas naar Nobian overgemaakt bij een uiteindelijke, definitieve subsidiebeschikking, als aan de voorwaarden van de hierna te noemen call for proposals is voldaan. In deze definitieve subsidiebeschikking zal ook opgenomen worden wanneer het geld naar Nobian zal worden overgemaakt, dit zal in fases gebeuren. Voor de overige projecten wordt, waar nodig, naar het generieke instrumentarium gekeken.⁵

Eén van de instrumenten die ik inzet voor het kunnen verstrekken van dergelijke maatwerkfinanciering is een call for proposals. Deze call for proposals moet voldoen aan de Europese staatsteunregels en worden goedgekeurd door de Europese Commissie. Nobian zal zich daarom eerst moeten inschrijven op deze nog open te stellen call for proposals, welke thans reeds bij de Europese Commissie ligt in de informele voorfase van het goedkeuringsproces. Andere bedrijven die binnen de voorwaarden van deze call for proposals vallen mogen zich hier ook op inschrijven. Omdat de overheveling van financiële middelen naar de EZK-begroting noodzakelijk is om uiteindelijk een subsidiebeschikking af te kunnen geven, als aan de voorwaarden van de call for proposals is voldaan, leg ik deze alvast aan uw Kamer voor. In de uiteindelijke, definitieve subsidiebeschikking wordt onder meer het ritme van vrijgave van de middelen vastgelegd en waarborgen opgenomen voor doelmatige besteding van de middelen. Bijvoorbeeld een clawback mechanisme om oversubsidiëring te voorkomen, terugbetaling bij niet uitvoering van de projecten en een afspraak over het niet verhandelen van de eventuele extra vrijgekomen dispensatierechten door maatwerk. Mocht de Europese Commissie andere eisen stellen dan nu is voorzien waardoor het Rijk niet tot afspraken kan komen met Nobian, dan is het voornemen van het kabinet om de overgehevelde middelen op een later moment terug te boeken. Deze middelen blijven op dat moment beschikbaar binnen het Klimaatfonds.

⁵ Voor project 3 wordt indiening bij de nog open te stellen NIKI voorzien.

Nummer	Stap	Toelichting
1	Ondertekening EoP op 12 december 2022	
2	Advies over concept JLoI door adviescommissie op 16 juni 2023	
3	Ondertekening JLoI op 22 november 2023	
4	Toewerken naar bindende maatwerkafspraken	Parallel aan proces overheveling middelen uit Klimaatfonds naar de EZK-begroting met een ISB en openstellen call for proposals
	Overheveling middelen uit Klimaatfonds naar de EZK-begroting met een ISB	Parallel toewerken naar bindende maatwerkafspraken en openstellen call for proposals
	Openstellen call for proposals (na goedkeuring Europese Commissie)	Parallel met overheveling middelen uit Klimaatfonds naar de EZK-begroting met een ISB en toewerken naar bindende maatwerkafspraken
5	Ondertekening bindende maatwerkafspraken, waaronder subsidiebeschikking aan Nobian, als aan de voorwaarden van de call for proposals is voldaan.	Tegelijkertijd ondertekenen (1) bindende maatwerkovereenkomst met Nobian en (2) subsidiebeschikking aan Nobian, als aan de voorwaarden van de call for proposals is voldaan.

Tot slot

Ik informeer uw Kamer elk halfjaar over de voortgang van de maatwerkaanpak. In de eerstvolgende Voortgangsrapportage, die ik over een paar weken naar uw Kamer zal sturen, zal ik een uitgebreidere update geven over de stand van zaken van de maatwerkaanpak.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens